

TEREDDÜT EDEN HASTALARA ÖNERİLER

Mamografinin yaydığı radyasyonu istemeyen kadınlar, ultrasona yöneliyor. Ancak bu tek taraflı tarama programıyla tümör belirteçleri gözden kaçabiliyor

Maltepe Üniversitesi'nden Prof. Dr. Levent Çelik, yeni nesil mamografi cihazları hakkında bilgi vermeye devam ediyor.

"Ultrasonla meme lezimi kontrol ettirebilecekken, neden mamogra-

fi çektireyim?" diyebilirsiniz. "Ultrason da aynı işi görür" diyen hasta sayısı aslında azımsanmayacak kadar çok. Bize kontrol amaçlı gelen kadınlar, mamografideki x ışınlarının yani radyasyonun zararlı etkilerinden

maklı olarak korunmak istiyor. Böyle düşündükleri için, yalnızca 'sonografi'yle tarama yaptırmak için dirençler mevcut. Ancak, hastalarımızın düşündüğü bu düz mantığı tıp insanları da düşünmüş ve özellikle

yüksek riskli hastalar için yalnızca sonografiyle tarama programları düzenlemiş. Tek taraflı tarama programıyla, yani ultrasonografiyle yapılan taramalarda başarılı bir sonuç elde edilemedi. Bunun en temel nedenlerinden biri de şu: Mamografide net olarak görünen ve bir tümör

belirtici olan 'mikro kalsifikasyonlar', ultrason çekimlerinde kolaylıkla

Levent Çelik

gözden kaçabiliyor.

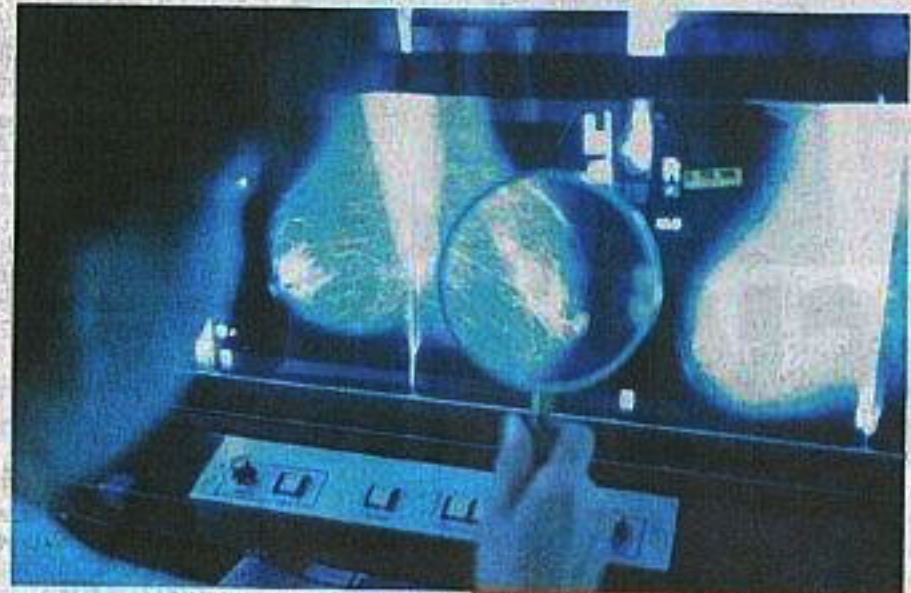
Bir başka neden de, sonucun sonografi kontrollerini yapan doktora çok bağlı olması. İyi bir mamografiyi her meme radyoloğu değerlendirebiliyor. Ancak aslen bir sinema filmi şeklinde izlenen sonografinin sonucunu, işi en doğru yapan radyolog çözebiliyor. Sonogra-

fik tetkikin özetini veren birkaç kare fotoğrafı başka bir radyologun aynı sonucu çıkarabilmesi çok zor.

"Tek başına yeterli değil"

İşte bu nedenlerden dolayı, ultrason tek başına meme kanseri taraması için kullanılabilecek bir yöntem değil. Ama ultrasonun meme görüntülenmesinde yaygın bir kullanım alanı var. Özellikle fibrokistik yapıli memelerde, meme dokusu yoğunluğu nedeniyle bazı tümörleri mamografide göremezken ultrasonda yakalayabiliyoruz. Yoğun fibrokistik yapıda memeleri olan, yaşı genç kadınların kanser tarama mamografilerine bir de ultrasonu ekliyoruz. Böylece yalnızca mamografi çekiminde gözden kaçabilecek kanserleri yakalamaya çalışıyoruz.

Ultrasonun kullanıldığı bir di-

ğer kadın grubu da, 35 yaşın altındaki hastalar. Memede ele gelen bir sertlik durumunda veya bir şikayetle karşılaşıldığında, bu kadınlar da ilk görüntüleme tetkiki olarak ultrasonu kullanıyoruz. Ultrasondaki şüpheli durumlarda, gerek görürsek ayrıca mamografiyi de tetkiklerimize ekliyoruz.

"Sağlık rutininize ekleyin"

Arada kalan tüm hastalara tavsiyemiz, Türk Radyoloji Derneği'nin ve birçok uluslararası tarama rehberleri hazırlayan, tıbbi bilgileri süzgeçlerinden geçirerek bu tavsiyeleri hazırlayan kurumların rehberleri ışığında 40 yaşından sonra yıllık tarama mamografilerini yaptırmaları."

MAMOGRAFİ TEŞHİSLERİ DOĞRU MU?

"Ülkemizde de dünyanın diğer ülkelerinde olduğu gibi tüm mamografi sonuçları doğru olamaz. Bunu beklemek zaten gerçekçi de değil. Ülkemizdeki en büyük sorun, kalite kontrol sistemlerinin ve bunu gerçekleştirecek mekanizmaların kurulmamış olması. Bu nedenle kaliteye özen gösterilmeyen yerlerde hata oranı artabiliyor. Mamografi sistemlerindeki kalite kontrol mekanizmalarıyla yakalanabilecek temel bir sistem kusuru, kanserin tetkiklerde gözden kaçabilmesine yol açabiliyor."

YARIN: MAMOGRAFİNİN TARİHİ